

БЕЛЕШКЕ УЗ ЗБИРКУ СУДСКИХ ОДЛУКА ЗА 1971. ГОДИНУ*

1. — *Дејство кривичне пресуде у парници.* — У другој свесци Збирке пажњу привлачи једна одлука ВС Хрватске, у којој се, поред осталог, узима и став по питању дејства кривичне пресуде у парници (Гж — 2246/70, од 11. 11. 1970, 30 — 2 — 190). Кривични суд је нашао да је оптужени учинио тешко дело угрожавања јавног саобраћаја тиме што се под утицајем алкохола упустио у несмотрено претицање једног возача mopеда, па се са њим сударио и нанео му тешку телесну повреду (чл. 271, ст. 1. у вези са чл. 273, ст. 1. КЗ). На основу те пресуде осигуравајући завод је правноснажном пресудом грађанског суда осуђен да возачу mopеда плати накнаду штете. После тога је тај завод у парници истакао регресни захтева за исплаћену накнаду штете и парничне трошкове према кривично осуђеном као свом осигуранику. Тај захтев заснован је на чл. 13. Закона о обавезном осигурању и на правилима осигуравајућег завода, који је правни претходник тужиоца. По тим правилима, која представљају саставни део уговора о осигурању, искључени су од осигурања оштетни захтеви из саобраћајних незгода проузрокованих за време док је возач под утицајем алкохола (најмање 0,5 промила алкохола у крви). Првостепени суд је уважаио овај основ.

ВС Хрватске је нашао да се чл. 13. цитираног закона не може у овом случају применити, јер се тај пропис односи на осигурање путника у јавном саобраћају. Осим тога, тим законом је предвиђена суброгација осигуравајућег завода у права корисника осигурања према трећим одговорним особама, а не његово право регреса према осигуранику. Што се тиче поменутих правила, она ништа не мењају на ствари. По мишљењу ВС Хрватске, Закон о обавезном осигурању у саобраћају не садржи одредбу о праву регреса осигурача (завода) код осигурања корисника или власника моторног возила од одговорности за штете нанесене трећим лицима у случају као што је овај, у којем је штета проузрокована нехатно. Исти суд истиче да је то разумљиво, јер је реч о осигурању од одговорности, а ова се управо заснива на околностима које, по правилу, представљају и правни основ права регреса. Доследно томе се, по мишљењу истог Суда, у наведеним врстама осигурања регресно право осигурача може засновати једино на ненамерно проузрокованој штети, јер је намерно проузроковано оштећење уопште искључено од осигурања. Међутим, у конкретном случају

(*) Пошто је последња свеска Збирке за 1971. годину објављена у августу 1973, ове белешке су окончане и предате уредништву Анали у септембру ове године, па се објављују тек у овом броју.

ју, према наведеној кривичној пресуди, којом је парнични суд везан (чл. 11, ст. 3. ЗПП), није реч о намерном, него о нехатном оштећењу. Стога нема основа за усвајање тужбеног захтева.

Елементе спора приказали смо да би се боље разумело схватање суда изражено у горњој реченици, штампаној курзивом. Наиме, парнични суд је, према том ставу, везан не само утврђењем кривичног суда да је оптужени *одговоран* за дело које му је оптужба ставила на терет, него је везан и утврђењем да је дело учињено *нехатно*. Додајемо, међутим, да у парници у којој је тај став заузет, питање да ли је дело учињено умишљајно (намерно) или из нехата, није било спорно. Према томе, не треба искључити могућност да би се Суд, да је међу парничним странкама карактер кривице био споран, на том питању посебно задржао и да би можда дошао до супротног закључка о утицају кривичне пресуде у погледу субјективних елемената одговорности. У изложеном ставу, дакле, не видимо неко погрешно схватање, него просто повод за осврт на један проблем који заслужује дискусију.

Ваља прво приметити да наведени регресни спор није једини у којем се може поставити питање да ли је парнични суд везан пресудом кривичног суда у погледу констатације да је дело учињено умишљајно или да је учињено из нехата. Пре свега, по правилима старог права, ако је штета учињена из зле намере или из крајњег немара, оштећеник има право да на име накнаде захтева не само стварну штету него и измаклу добит (§ 1324.ОГЗ, § 819.СГЗ). У нашем савременом праву може се цитирати чл. 52. Закона о међусобним односима радника у удруженом раду, по којем основна организација удруженог рада има право да захтева да јој радник накнади штету коју је исплатила трећем лицу, ако је он штету проузроковао намерно или из крајње непажње. Сличну одредбу садржи и Основни закон о организацији и финансирању социјалног осигурања за случај да је у питању штета коју је фондовима заједнице социјалног осигурања проузроковао радник на раду или у вези са радом (чл. 165). Регресно право друштвено-политичке заједнице према судији за износе исплаћене по основу накнаде за штету коју је он у вршењу дужности проузроковао грабину или правном лицу постоји само ако је штета учињена намерно или из крајње непажње (чл. 22. ОЗСОН). У Скици за Законик о облигацијама и уговорима, од проф. Константиновића, предвиђено је да се при одређивању висине накнаде не води рачуна о околностима које би иначе могле утицати на снижење накнаде, ако је штета проузрокована намерно или крајњом непажњом. А ако је проузрокована умишљајним кривичним делом, величина претрпљеног губитка одређује се према вредности коју је ствар имала лично за оштећеника (чл. 152). У свима таквим и сличним случајевима парничном суду може бити поднесена правноснажна кривична пресуда која садржи констатацију да је дело којим је проузрокована штета учињено умишљајно или да је учињено нехатно. За ту ситуацију се поставља питање да ли је парнични суд, примењујући чл. 11, ст. 3. ЗПП, том констатацијом везан. Одговор зависи од тога да ли се принципу везаности придаје конкретни (процесноправни) или апстрактни (материјалноправни) смисао. На овом месту не можемо се упустити у подробно излагање једног и другог схватања. Рећи ћемо само толико да је у првом случају парнични

суд везан свим конкретним констатацијама кривичног суда које су од значаја за постојање грађанскоправне одговорности. Доследно томе, ако је за једно дело Кривичним закоником прописано да може бити учињено умишљајно или нехатно, парнични суд мора узети онај од та два елемента одговорности, који је констатован кривичном пресудом. Супротно томе, по апстрактном мерилу парнични суд везан је само оним констатацијама кривичног суда без којих у том случају не би постојало оно кривично дело које је, по кривичној пресуди, учињено. Другим речима, законом прописани објективни и субјективни елементи тог дела морају бити поштовани. То значи да грађански суд није везан утврђењем кривичног суда да је дело учињено из нехата, ако Кривични законик предвиђа да оно може бити извршено и умишљајно, или обратно. Јер, и кад парнични суд у том погледу дође до закључка који је супротан констатацији кривичног суда, он тиме није рекао да дело није учињено. Ако, напротив, кривично дело може по Кривичном законик у постојати само кад је радња извршења предузета са умишљајем, онда парнични суд не може узети да је том радњом штета проузрокована нехатно, јер би тиме противречио кривичној пресуди у ономе што је битно за постојање дела. Ако закон предвиђа груб немар као субјективни елемент грађанске одговорности, онда осуда за нехатно кривично дело не значи да такав немар постоји. Иако је, дакле, штетник осуђен за нехатно кривично дело којим је проузроковао штету, парнични суд дужан је ипак да са грађанскоправне тачке становишта оцени да ли у штетниковом понашању треба видети груб немар. Пример за то пружа одговорност за штету коју је радник на раду или у вези са радом проузроковао трећем лицу. За ту штету одговара радна организација. Оштећени има право да накнаду захтева и непосредно од радника ако је штета проузрокована кривичним делом. За накнаду исплаћену трећем лицу, радној организацији припада захтев према раднику, ако је овај штету проузроковао намерно или из крајње непажње (чл. 51. и 52. Закона о међусобним односима итд.). Према томе, правноснажна пресуда којом се радник оглашава кривим за нехатно кривично дело којим је трећи оштећен није обавезна за парнични суд у регресном спору. Она тај суд не везује ни ако је у кривичној пресуди понашање оптуженог оцењено као груб немар (крајња непажња), јер је то једна грађанскоправна категорија о којој кривични суд није позван да се изјашњава ⁽¹⁾. Упркос томе што примена

(1) Кад је већ реч о утицају осуђујуће кривичне пресуде на одговорност радника, ваља указати на схватање које је Врховни суд Словеније изнео у свом решењу Плж бр. 1414/70, од 4. 6. 1971. (ЗО — 3 — 360). Наиме, по чл. 165. Основног закона о организацији и финансирању социјалног осигурања (Сл. 1. СФРЈ, бр. 24/1965 и бр. 52/1966) за штету коју је радник на раду или у вези с радом проузроковао фондовима заједнице тиме што је намерно или крајњом непажњом проузроковао болест, повреду, инвалидност, телесно оштећење или смрт осигураног лица, одговара радна организација. Завод за социјално осигурање има право да захтева и непосредно од радника накнаду штете, ако је неку од поменутих штетних последица проузроковао кривичним делом. Врховни суд Словеније у поменутој одлуци стоји на становишту да је радник регресно одговоран заједници социјалног осигурања под истим условима под којима регресно одговара својој радној организацији, што значи да је, и у случају кад је кривичном пресудом оглашен кривим, поменутој заједници одговоран само ако је штету проузроковао намерно или из крајње непажње. Ово схватање, по нашем мишљењу, није у складу са законским текстом. Да ли је оно ипак оправдано, у то се на овом месту не упуштамо, пошто је реч о једном материјалноправном питању.

апстрактног критеријума изазива у пракси тешкоће, ми смо ипак за тај критеријум јер он представља компромис између оправдане тежње грађанског суда за слободном чињеничном и правном оценом с једне стране, и настојања да се сачува ауторитет кривичне пресуде, па самим тим и углед правосуђа уопште, с друге стране. Апстрактно мерило је данас владајуће у француској науци и судској пракси која то мерило примењује и на субјективни елемент одговорности поводом осуђујуће кривичне пресуде⁽²⁾. Схватање за које смо се изјаснили заступљено је и у савременој аустријској науци⁽³⁾. Таково схватање не противречи одредби чл. 11, ст. 3, јер је њен смисао у томе да парнични суд мора узети да је кривично дело *учињено* и да је за исто *одговоран* онај ко је кривичном пресудом проглашен одговорним.

2. — *Дужност упозорења странке да пуномоћник пред вишим привредним судом мора имати положен правосудни испит.* — У једном спору пред вишим привредним судом као пуномоћник тужене странке појавило се лице које није имало положен правосудни испит. Суд му је ускратио заступање, и по одржаном рочишту уважио тужбени захтев. Врховни привредни суд је својим решењем Сл 793/70, од 30. 10. 1970, укинуо првостепену пресуду и предмет вратио истом суду на поновно суђење. Одлука је објављена у првој свесци Збирке под насловом: „Када вредност предмета спора прелази 10.000 динара или се поступак води пред вишим или Врховним привредним судом, суд мора одложити рочиште ако странка упути као пуномоћника лице без правосудног испита, а у позиву за рочиште није упозорио странку на одредбе члана 481, ст. 2. ЗПП” (одлука бр. 149). У образложењу своје одлуке Врховни привредни суд истиче да је у позиву туженом на расправу требало скренути пажњу да у поступку пред вишим привредним судовима пуномоћник странке може бити само лице које има положени судијски или адвокатски испит (чл. 481, ст. 2. ЗПП). Међутим — каже Врховни суд — из формулара позива који употребљава првостепени суд могло би се закључити да то није учињено. Према томе, туженом није дата могућност да расправља пред судом, чиме је првостепени суд учинио битну повреду одредаба парничног поступка из чл. 343, ст. 2. тач. 6. ЗПП-а.

Одлука заслужује дискусију. Мислимо да се ради о питању да ли је суд погрешно што у позиву на рочиште није поучио странку о томе да за заступање у парници може овластити само лице са положеним правосудним испитом. Нисмо уверени да је одговор који се у цитираној одлуци на то питање даје, тачан. Дужност упозорења на квалификованост пуномоћника, коју би суд био дужан да испуњава у позиву на рочиште, није у ЗПП-у посебно прописана, онако како је то предвиђено за последицу изостанка са рочишта (чл. 103, ст. 3). Напомињемо да, ако би таква дужност постојала, онда би она од стране привредног суда у односу према туженом морала бити поштована још пре позивања на рочиште, а то значи већ у време кад се тужба доставља на одговор (чл. 471. ЗПП). Јер, могло

(2) На постављено питање исти одговор за француско право дају, на пример. *Maizeaud. Responsabilité civile*, 1934, No 1790—1792; *Valticos, L'autorité de la chose jugée au criminel sur le civil*, 1953, No 278.

(3) *Fasching, Kommentar zu den Zivilprozessgesetzen, III*, стр. 260.

би се догодити да одговор поднесе пуномоћник који нема положен правосудни испит. Ако би се од суда тражило да рачуна са хипотезом да ће тужени за расправу да овласти пуномоћника, онда би требало тражити да суд узме у обзир и неке друге могућности. На пример, кад позива законског заступника, требало би да га упозори на нужност специјалног овлашћења за диспозитивне радње. Слично и кад позива парничног пуномоћника који није адвокат итд. Али ако ова дужност није посебно прописана, то не значи да она не постоји. Њен правни основ треба видети у чл. 10. ЗПП. Према оном што смо рекли, та дужност би, у случају о којем дискутујемо, настала у тренутку кад би суд констатовао да пуномоћник који се појављује на расправи не испуњава услов из чл. 84. и 481, ст. 2. ЗПП. У таквом случају треба, дакле, одложити расправу и у позиву странци на следеће рочиште указати на то да пуномоћник тај услов мора испуњавати (4). Но, при томе се не сме изгубити из вида да општа дужност поучавања, по изричном законском тексту, постоји само према некујој странци. Доследно томе, одлагању расправе и поучавању о квалификованости пуномоћника има места само ако странку ваља узети као некују. Ако то није случај, суд се није огрешко о чл. 10, те се пресуда не би могла са успехом напасти из разлога што је повређена дужност поучавања и тиме учињена једна релативно битна повреда одредаба парничног поступка (чл. 343. ст. 1. ЗПП). Изгледа да став Врховног привредног суда има генерални карактер, тако да разликовање између стручне и неучке странке не би имало значаја. Да ли треба поступити онако како то Врховни привредни суд каже и кад је тужена страна правни факултет, правни институт или организација од крупног значаја у привредном животу, која обично има своју правну службу са неколико правника? Извесно је да се таква странка не може сматрати за некују.

3. — *Месна надлежност за регресни спор по тужби осигуравајуће организације.* — По Закону о обавезном осигурању у саобраћају, исплатом осигуране суме односно накнаде у случају осигурања путника у јавном саобраћају прелазе на осигуравајући завод, до висине извршене исплате, сва права корисника осигурања на накнаду штете према трећем лицу које је по било којем основу одговорно за штету проузроковану несрећним случајем, осим према превознику који је закључио уговор о осигурању (чл. 13, ст. 1). Значи ли ова одредба и то да на осигуравајући завод прелазе и право жртве да парницу покрене пред судом на чијем подручју је штета учињена (*forum delicti comissi*), или пред судом на чијем подручју жртва има своје пребивалиште ако се штета састоји у смрти или тежој телесној повреди која је проузрокована кривичним делом (чл. 46. ЗПП)? Врховни суд Словеније даје у свом решењу Пж 63/71, од 28. 5. 1971, одречан одговор. Исти одговор дају и објављене одлуке које су нам познате (5).

(4) Дакле, странци, а не присутном пуномоћнику без квалификација. Овоме је заступања ускраћено и он не може да од суда прима к знању било какву изјаву с дејством за странку.

(5) Решење Врховног привредног суда Сл. 220/66, од 5. 3. 1966, Билтен ВПС 1966/2; решење Вишег привредног суда, Загреб, бр. VII — Сл. — 51/71—2, од 1. 4. 1971, Одвјетник 1971/7—8.

Истина је да граматичко тумачење упућује на супротан закључак, али предност треба дати тумачењу којим се открива циљ одредбе. Ова је после рата преузета из совјетског права (чл. 118, ст. 5. и 6. Гражданског процесуалног кодекса РСФСР). Алтернативном надлежношћу по чл. 46. ЗПП олакшава се жртви вођење спора. Тај разлог не говори за примену исте привилегије и на регресни спор по тужби осигуравајућег завода.

4. — *Делегација*. — По чл. 62. ЗПП, републички врховни суд може, на предлог странке или надлежног суда, одредити да у поједином предмету поступа други стварно надлежан суд са његовог подручја, ако је очигледно да ће се тако лакше спровести поступак или ако постоје други важни разлози. ВС Југославије, у свом решењу Рев. бр. 343/70, од 19. 11. 1970, заузео је став да против тог решења нема места жалби (ЗО — 1 — 71). У објављеном тексту образложења речено је да се овде не може применити чл. 364. ЗПП, по којем је против првостепеног решења жалба допуштена ако није изрично искључена. Разлог је тај што „против решења републичког врховног суда наш Закон о парничном поступку не предвиђа могућност подношења жалбе, осим против решења о предлогу за понављање поступка (члан 388, став 4. Закона о парничном поступку)”. ВС Југославије донео је и раније неке одлуке по којима жалба против поменутог решења није допуштена (Гж 1/68, од 5. 2. 1968, ЗО 1968 — 1 — 62; Гж 2/68, од 15. 2. 1968, Билт. ВСЈ 1968, бр. 23). Сличне одлуке срећемо и у објављеној пракси Врховног суда Србије (Р 147/66, Билт. 1966/8; Р 238/67, Билт. 1967/10; Р 464/67, Билт. 1968/12) и Врховног суда АПВ (Рев 17/1959, Гласник Адв. коморе АПВ 1959/11). Исто становиште заступљено је и у науци са истом аргументацијом ⁽⁶⁾.

Мислимо да се са схватањем да против делегације није допуштена жалба треба сложити. То схватање засновано је на принципу да против решења које доноси виши суд, без обзира што је то прва одлука о питању које је предмет решавања, није допуштена жалба. Аргумент није без вредности, али ми бисмо тежиште ставили на карактер одлуке. Наиме, суд има по Закону овлашћење и дужност да одреди другу месну надлежност ако то сматра целисходним. У том правилу треба видети једно одступање од принципа да странка има право да јој суди надлежни суд. Да ли ће доћи до делегације, одлучујући је интерес функционисања правосуђа у конкретном спору. Том интересу Закон даје превагу над правом странке. Строго узев, акт делегације није типичан за судску функцију. Делегирање је пре управљање у административном смислу, него суђење у степену ⁽⁷⁾. У оцени целисходности делегације суд је суверен и зато Закон не допушта странци да ту целисходност оспорава инсистирајући на томе да јој суди

(6) Внаи: Јухарт, ЦПП, 1962. стр. 162 исти, Коментар, 1963, стр. 81; Zuglia — Triva, Коментар II, 1957, стр. 149; Трива, ГПП I, 1972, стр. 213. Супротно Базала, са образложењем да за овај случај Закон не предвиђа изузетак од правила по коме се првостепено решење може напасти жалбом (ЗПП с објашњењима и судским одлукама, 1969, стр. 53).

(7) На то указује Марковић, ГПП, Књига прва, Свеска I, стр. 187. Иста мисао садржана је и у одлуци ВС Срб. Р. 147/66, коју је потврдио ВС Југославије својом одлуком Р 81/66. (Билт. ВС Срб. бр. 8/66).

суд који је по Закону надлежан (°). Жалба против решења о делегацији искључена је из истих разлога из којих је она искључена против решења о сукобу надлежности. (И овде решење може бити супротно убеђењу странке да је надлежан други суд, а не онај који је решењем одређен да пресуди спор.) Пошто странка нема право на делегацију, то јој поготово не припада право на жалбу против решења којим се одбија њен предлог да у покренутом спору поступа други суд.

Као што странка нема право да се против делегације жали кад ову налажу разлози целисходности, тако јој то право, из истих разлога, не треба признати ни кад је реч о делегацији која је нужна (чл. 61). Да ли је суд у стању да поступа, то је ствар његове констатације, коју странка не може да доводи у питање. Међу објављеним одлукама нисмо нашли такву која се односи на ову врсту делегације. У литератури, мишљења су подељена (°).

5. — *Опозивање одрицања од тужбеног захтева.* — У четвртој књизи Збирке објављена је, под бр. 499, одлука ВС БиХ, под следећим насловом: „Када суд у смислу члана 181. ЗПП не донесе одлуку о примању на знање изјаве тужиоца о одрицању од тужбеног захтева, а тужилац накнадно опозове ту своју изјаву, онда се (применом аналогије из члана 320. став 5. ЗПП) не може више донети одлука да се тужба сматра повученом (Ријеш. Гжж 115/71, од 22. 6. 1971). С обзиром на начелни значај одлуке целисходно је изнети образложење у целини:

„Из стања списка је евидентно да се је тужилац писменим поднеском од 30. јула 1970. године одрекао тужбеног захтјева, а потом такођер писменим поднеском од 20. августа 1970. године повукао своју изјаву о одрицању. Након дате изјаве о одрицању од тужбеног захтјева првостепени суд у смислу члана 181. Закона о парничном поступку није донио одлуку којом би примио на знање такву изјаву тужиоца, него је побијано ријешење донио 7. октобра 1970. године, дакле, након што је тужилац повукао своју изјаву о одрицању. Међутим, када се повуче изјава о одрицању од тужбеног захтјева, суд више не би могао донијети одлуку као што ју је донио првостепени суд, с обзиром да се по одредби члана 320. став 5. Закона о парничном поступку и признање тужбеног захтјева може опозвати до доношења пресуде, па нема никаквог разлога да се одредба овог члана не примјени аналогно и на конкретни случај”.

Одлука је значајна зато што се њом заузима став да је одрицање од тужбеног захтева опозиво, управо онако како је то изрично прописано за

(°) Супротно томе, Јухарт узима да би жалбу требало допустити ако се узме да је делегација из разлога целисходности акт правосудне управе (ЦПП, 1962, стр. 163).

(°) Јухарт на једном месту узима да против решења о нужној делегацији нема места жалби (ЗПП с појаснили, стр. 81). Исти писац, међутим, на другом месту сматра да је жалба допуштена већ самим тим што није искључена (ЦПП, стр. 162). Из истих разлога сматра жалбу допуштеном и Базала (ЗПП с објашњењима итд., стр. 52). Исто и Џуља, који сматра да жалба одлаже спровођење решења, што је по његовом мишљењу сасвим неумесно (ГПП, стр. 190). Овај аутор у Коментару уз чл. 61. каже да је, у циљу отклањања пометње, требало изрично прописати да против одлуке о нужној делегацији нема места жалби (Zuglia — Triva, Коментар I, стр. 148). Трива по овом питању заузима исти став као и за случај делегације из разлога целисходности. (Види претходну напомену.)

признање тужбеног захтева. Међу објављеним одлукама врховних суда које су нам познате, нисмо наишли на такво схватање. Напротив, некима од тих одлука изражава се супротан став. Тако, пре свега, Врховни привредни суд у својој пресуди бр. Сл 134/66, од 15. 2. 1966, изрично каже да је за губитак права на подношење нове тужбе у истој ствари једино одлучујућа изјава тужиоца да се одриче од тужбеног захтева. Чињеница да суд није донео одлуку којом би констатовао одрицање од тужбеног захтева, по мишљењу Врховног привредног суда које је супротно становишту тужиоца, без утицаја је на његово право да у истој ствари поново поднесе тужбу, јер је за губитак тог права једино одлучна изјава тужиоца да се одриче тужбеног захтева (Наша законитост 1966, бр. 6). Овакво схватање доследно је ставу који исти врховни суд заузима у једној старијој одлуци, по којој се одрицање од тужбеног захтева може побијати предлогом за понављање поступка у смислу чл. 381. ЗПП, и то — аналогно одредбама чл. 342. ст. 3. ЗПП о побијању пресуде на основу признања — због битне повреде одредаба парничног поступка из чл. 381, ст. 1—3. и због тога што је изјава о одрицању дата у заблуди или под утицајем принуде или преваре (Реш Сл 287/59, од 13. 4. 1959, одлука из евиденције суда). Очигледно је да се Врховни привредни суд и у овој одлуци изјашњава за то да се коначна промена правне ситуације ствара самом изјавом о одрицању, а не решењем којим би се констатовало да поступак престаје да тече. У противном се у цитираној одлуци не би говорило о побијању самог одрицања, него о побијању решења ⁽¹⁰⁾. Слично томе, ВС Хрватске заступа у својој одлуци Гж 1096/70, од 23. 4. 1970, схватање да нема места доношењу неке судске одлуке (решења) поводом повлачења тужбе или одрицања од тужбеног захтева. У тој ситуацији суд нема о чему да одлучује, па нити „да прима на знање“ повлачење тужбе или одрицање од тужбеног захтева, јер правне последице ових аката наступају на темељу самог закона, а не тек доношењем судске одлуке (Преглед судске праксе 1970/1). Ова одлука ВС Хрватске говори против наведеног става ВС БиХ већ самим тим што се у њој изрично заступа мишљење да се поводом одрицања не доноси решење којим се констатује окончање парнице том радњом. Ако се пође од тога да суд поводом одрицања не доноси решење о окончању спора (што заслужује дискусију!) онда би то значило, под претпоставком да се изјава о одрицању може повући, да би могућност повлачења била временски неограничена, а такав закључак је неприхватљив. Даље, Врховни привредни суд каже да тужилац није овлашћен да повуче поднесак којим је изјавио да повлачи тужбу (бр. Сл 823/57, Гласник Адвокатске коморе АПВ, 1957. бр. 12). Исто тако, Виши привредни суд у Љубљани, у својој одлуци бр. Сл 139/68—3, од 11. 4. 1968, сматра да повлачење тужбе није могућно опозвати чак ни кад је предузето у заблуди

(10) Супротно схватање, по којем се правна ситуација мења тек решењем, проистиче из пресуде ВС Србије, Одељ. НС, бр. Гж. 1357/64, Гласник Адвокатске коморе АПВ, 1965, бр. 4, у којој је речено да се то решење може побијати жалбом због тога што изјава о одрицању има поменуте недостатке. Образложење тог решења није убедљиво зато што се у њему каже да тужилачка страна може тражити поништај одрицања, па следствено томе решење се може напасти жалбом. У погледу могућности опозивања пре доношења решења, из те одлуке не може се извести неки закључак.

(Правник 1968, бр. 11—12). Ако није могућно опозвати повлачење, поставља се питање зашто би било могућно опозивање одрицања. (Није тежиште на правној последици опозване радње, него као што ћемо видети на њеној правној природи. Уосталом, и повлачење има ту неповољну последицу да је тужилац изложен новим трошковима ако тужбу понови. Остављамо по страни то што после повлачења може истећи застарни или преклузивни рок који је био прекинут подношењем тужбе). Кад је реч о повлачењу тужбе, треба поменути да је објављена и једна одлука ВС Србије, Одељ. НС, по којој се изјава о одустанку од повлачења тужбе, која је дата на истој расправи на којој је тужба повучена, има сматрати као ново подношење тужбе. При томе се каже да ово важи за повлачење без одрицања од тужбеног захтева (Гж-325/64. од 18. 5. 1964, Билт. 1964/2). Мислимо да је ова одлука у складу са онима које су горе цитиране. Јер њом није речено да је опозивање повлачења допуштено тако да би после те радње настада процесна ситуација као да тужба није била ни поднесена. Смисао одлуке јесте у томе да изјава о опозивању значи исто што и подношење нове тужбе, са свима материјалноправним и процесноправним последицама које та радња повлачи. А то значи да опозивање повлачења није могућно онако како је то могућно учинити са неким процесним предлогом ⁽¹¹⁾. За разматрање питања од којег смо пошти значајно је то да је опозивање повлачења тужбе са поменутим дејством могућно само ако се тужилац није истовремено одрекао тужбеног захтева. Другим речима, ако је он ову другу радњу предузео, опозивање није могућно.

У науци су мишљења подељена. Цуља узима као несумњиво да се одрицање може опозвати, исто као и признање, све док суд не донесе решење којим констатује да је парница престала да тече ⁽¹²⁾. Говорећи о опозивању парничних радњи, Јухарт полази од разлике између радњи од посредног и оних од непосредног утицаја на поступак, указујући на неопозивост ових других као на практичну консеквенцу разликовања. При томе он, као неопозиву радњу, изрично помиње повлачење тужбе ⁽¹³⁾. Трива такође полази од поменуте основне поделе парничних радњи странака и изрично наводи одрицање од тужбеног захтева као неопозиво ⁽¹⁴⁾. Мислимо да се аргументу на којем заснивају свој став ова последња два аутора не би имало много шта да дода. Радњом од непосредног утицаја на поступак ствара се у корист противника нов процесни положај. Могућношћу опозивања унела би се у тај положај неизвесност, која није у складу са природом парничног поступка ^(14а). Истина, Закон је за признање тужбеног захтева прописао могућност опозивања. Али то одступање представља изузетак. Оно није предвиђено ни за једну другу радњу од непосредног значаја за поступак, па ни за одрицање од тужбеног захтева.

(11) У све импликације овог занимљивог става овде се не можемо упустити. Рећи ћемо само толико да његово прихватање значи да парница покренута тужбом која је повучена престаје тећи и да је опозивањем повлачења покренута нова парница.

(12) Zuglia, ГПП, 1957, стр. 447.

(13) Јухарт, ЦПП, 1962, стр. 206.

(14) Трива, ГПП I, 1972, стр. 275.

(14а) Изрично прописана неопозивост одрицања или одустанка од жалбе (чл. 338. ст. 3) само је потврда, а не одступање, од принципа неопозивости радњи које имају непосредан утицај на поступак.

Аналогија је упућивала законодавца да за ту радњу, у погледу опозивања, прихвати исту солуцију као и за признање, али он то није учинио. Поступак по једној од тих радњи није у данашњем праву исти као и поступак по другој: поводом признања доноси се пресуда, док одрицање само по себи има дејство правноснажне пресуде ⁽¹⁵⁾. Не може се, дакле, закључивати да постоји логичка симетрија тамо где против ње говори законски текст. Осим тога, ако се овде пође путем тумачења по аналогији, онда се с правом може поставити питање где се примена аналогије завршава. Зашто, на пример, онда не би било допуштено и опозивање изјаве о претпостављеној тужбе, о престанку на ступање трећег лица уместо противника у парницу итд.? Према изложеном, мишљења смо да се одрицање од тужбеног захтева не може опозвати.

6. — *Побијање судског поравнања.* — Пракса судова опште надлежности остаје доследно на свом становишту да се судско (процесно) поравнање може, као и вансудско (материјалноправно) побијати само тужбом у редовној парници. У том смислу објављена је још једна одлука у првој свесци Збирке, под бр. 69. Одлуку је донео ВС БиХ, под Гж бр. 887/69, од 11. 6. 1970 ⁽¹⁶⁾. У овом случају реч је о поравнању које је о износу накнаде за експроприсану непокретност закључено у ванпарничном поступку. Аргументи у наведеној одлуци исти су као и у ранијима: судско поравнање је, као и вансудско, уговор материјалног права, те се побија као и сваки други правни посао. Осим тога — речено је — по тужби за поништај предмета спора је ваљаност поравнања, док је предмет спора окончаног поравнањем спорно право о коме је постигнут споразум странака. Не постоји, дакле, идентитет предмета спора у две парнице, те је самим тим беспредметан и аргумент да се правноснажност поравнања противи новој парници. Поводом ове одлуке немамо ништа да додамо ономе што смо о истом питању изнели у ранијим освртима на одлуке објављене протеклих година у Збирци ⁽¹⁷⁾.

7. — *Прекид парничног поступка по оцени суда.* — У једној парници тужилац је захтевао накнаду штете коју му је у саобраћајној несрећи проузроковао возач тужене стране. Суд првог степена је решењем прекинуо парнични поступак и одлучио да се поступак настави по правноснажном окончању кривичног поступка против лица које је оптужено као узрочник саобраћајне несреће. Суд је своје решење о прекиду поступка засновао на одредби чл. 202. ЗПП. Против тог решења изјављена је жалба коју је ВС СР Словеније својим решењем Пж 221/71, од 24. 6. 1971. усвојио, укинуо нападно решење и вратио правну ствар првостепеном суду на даљи поступак (чл. 366. тач. 3) (ЗО 1971—3—382). По мишљењу Врхов-

(15) Овде није место дискусији да ли та разлика представља целисходно законско решење. Критички став *de lege ferenda* не оправдава праксу *contra legem*.

(16) У Збирци је омашком пропуштено да се наведе чија је одлука. Податак о томе нашли смо у Порочиљу ВС Словеније, 1972/III.

(17) Напомињемо да се за побијање судског поравнања тужбом изјаснила 13. 3. 1973. и Општа седница ВС СР Словеније. У Порочиљу истог Суда, 1972/III, наведене су и неке одлуке ВС Хрватске, донесене у истом смислу: од 17. 11. 1969, Преглед 1968/69, бр. 312; од 15. 1. 1971, Информатор, бр. 1943, од 21. 10. 1972.

ног суда, прекид поступка у овом спору није садржан ни у тач. 1. ни у тач. 2, чл. 202. Ако истовремено са парницом тече кривични поступак, до прекида парнице може доћи кад постојање кривичног дела има значај претходног питања за одлуку о предмету спора (тач. 1). Друга могућност прекида предвиђена је за хипотезу у којој је постојање кривичног дела један од битних елемената грађанскоправног чињеничног стања (тач. 2). У случају парнице у којој тужилац истиче право на накнаду због скривљене саобраћајне несреће, постојање кривичног дела није, по мишљењу поменутог суда, претходно питање, а још мање је елемент грађанског деликта. Истина је — каже се у образложењу објављене одлуке — да ст. 3, чл. 11. ЗПП прописује да је у парничном поступку суд, у погледу постојања кривичног дела и кривичне одговорности учиниоца, везан за правноснажну пресуду кривичног суда којом је оптужени оглашен кривим. Међутим, та одредба важи само за случај у којем је кривични поступак окончан. Ако, пак, тај поступак још увек тече, није могућно прекинути парницу у којој тужилац истиче свој оштетни захтев.

Са горњим становиштем тешко је сложити се. По нашем мишљењу, тачно је да у спору по тужби за накнаду деликтне штете, постојање кривичног дела нема значај претходног питања. Значај таквог питања оно има у хипотези тач. 1, коју поменути врховни суд подводи под тач. 2, чл. 202: то је случај у којем настанак или престанак субјективног права зависи од постојања кривичног дела. Другим речима, реч је о правној ситуацији у којој кривично дело чини једно законом предвиђено обележје бића из којег настаје или престаје спorno право. Тако, на пример: услед кривичног дела лишења живота оставиоца наступа недостојност учиниоца да оставиоца наследи (чл. 131. ЗН); потраживање накнаде штете, учињене кривичним делом, застарела за време прописано за застарелост кривичног гоњења, ако је за ову застарелост прописан дужи рок (чл. 20. ЗЗП). Што се тиче тач. 2, чл. 202, она, по нашем мишљењу, обухвата случај заједничког чињеничког стања, дакле, ситуацију у којој тужилац пред парничним судом изводи грађанскоправну последицу из једног животног догађаја који је истовремено предмет кривичноправног оцењивања од стране кривичног суда. Далеко најчешће, то је управо случај парнице по тужби за накнаду штете проузроковане оном радњом или пропуштањем за које је у кривичном поступку постављено питање да ли представља кривично дело. Имамо утисак да Врховни суд тумачи тач. 2, чл. 202. изразито граматички, држећи се текста, који одиста не изражава срећно мисао законодавца. (Ни текст одредбе § 255. Законика из 1929. не изражава сасвим успешно хипотезу о којој је овде реч.) Уместо граматичког тумачења, ми смо спремни да дамо предност дубљем смислу одредаба чл. 202, посебно њиховој вези са чл. 11. ЗПП. Наиме, тач. 1, чл. 202. одговара одредби ст. 1. и 2, чл. 11, а одредба тач. 2, чл. 202. одговара одредби ст. 3, чл. 11. Ако је, дакле, суд у парници за накнаду штете везан правноснажном осуђујућом пресудом кривичног суда, онда му се оставља да цени да ли је целисходно да прекине поступак. Он неће застати ако се из процесне грађе која је изнесена у грађанском поступку може са сигурношћу да утврди

постојање кривичног дела или ако су елементи дела пред њим признати⁽¹⁸⁾. У пракси, судови већином прекидају поступак. Каквог би смисла имало искључити могућност прекида у једном процесном систему у којем је парнични суд везан осуђујућом кривичном пресудом? Такво искључење би управо повећало опасност противречности између две пресуде која принципом везаности треба да буде избегнута. Схватање ВС Словеније, изражено у овој одлуци, супротно је устаљеном ставу у науци и пракси, по којима је прекид могућан кад год кривична пресуда може бити од утицаја на исход грађанског спора⁽¹⁹⁾. У складу је са таквим ставом становиште заузето у одлуци истог суда, од 13. 10. 1971, Пж 587/71, поводом жалбе против решења о прекиду поступка (ЗО 1971—4—500). Ово решење суда је донео због тога што је у току парнице по тужби за остатак дуга текао кривични поступак против туженог за дело фалсификовања износа на поштанској упутници. ВС Словеније је прихватио мишљење у жалби да је место плаћања дуга носиоцу жиро рачуна пословница код које се води жиро рачун и да се дужник своје обавезе не ослобађа исплатом дужног износа на пошти. Доследно томе, за мериторну одлуку у овој парници није од значаја да ли је тужени стварно платио на пошти цео износ дуга или само износ који је на тужиочев рачун приспео. Зато је по жалби правилно одлучено да нема места прекиду.

8. — *Право радника да у регресној парници употреби одбрамбено средство које радна организација није употребила у парници по тужби оштећеног.* — У парници оштећеног против радне организације за накнаду штете коју је проузроковао њен радник тужена страна није у своју одбрану истакла чињеницу да је и тужилац одговоран за настанак штете (тзв. приговор подељене одговорности). Такво пропуштање не представља сметњу да радник, као тужени у регресној парници по тужби радне организације за накнаду износа исплаћеног оштећеном, истакне тај приговор. У томе је суштина става ВС Југославије, изнетог у одлуци Реш Рев 297/71, од 29. 10. 1971 (ЗО 1971—3—352). Са овим ставом треба се сложити, али под условом да радна организација није обавестила радника да против ње тече парница по тужби оштећеног. Из образложења уз ову одлуку не види се да ли је радник био обавештен, али мислимо да приказани спор треба разумети тако да му обавештење није упућено.

9. — *Одлучивање о издржавању деце приликом развода брака.* — ВС Југославије је својом пресудом Гз 6/71, од 9. 4. 1971, којом је одбијен

(18) Прекид поступка не може се одредити због основане сумње да су сведоци лажно исказивали пред судом, ако се спор може решити на основу других доказа — ВС АПВ, бр. Гж 221/1959, Гласник Адвокатске коморе АПВ 1960/7. Нема места прекиду поступка у грађанској парници против власника опасног погона док се не утврди пред кривичним судом евентуална кривична одговорност возача — ВС АПВ, бр. Гж 403/1959, Гласник Адв. коморе АПВ 1960/1. Ова друга одлука заснована је на томе да одговорност за штету у том спору нема за претпоставку кривичну штетника, него ризик од употребе опасне ствари.

(19) За југословенско право види: Базала, Коментар ЗПП, 1969, стр. 9; Трива у Коментару *Zugla—Triva II*, стр. 491; Трива, ГПП I, 1972, стр. 63. У једној одлуци Врховног војног суда каже се да парнични суд није дужан (значи да може — прим. Б. П.) да прекине поступак у парници за накнаду штете да би сачекао окончање кривичног поступка поводом догађаја из којег потиче штета (ВВС II Г 18/67, од 16. 3. 1967, ЗО—1—51). За аустријско право види нарочито *Klein, Vorlesungen*, стр. 71. и след.; Најман, Коментар I, стр. 692; *Fasching, Kommentar II*, стр. 933.

захтев за заштиту законитости, изразио схватање да раније донесена пресуда о издржавању детета нема правну снагу приликом доношења пресуде којом се брак разводи. Овом другом пресудом суд одлучује о издржавању деце независно од пресуде којом је то питање у претходној парници правноснажно решено (ЗО 1971—2—178). У објављеном делу образложења наведена је као разлог за ово становиште одредба чл. 65. ОЗБ, по којој је суд дужан да пресудом којом изриче развод брака одлучи о чувању, васпитавању и издржавању заједничке деце. Мишљење Врховног суда приплачи пажњу. Треба се сложити с тим да приликом изрицања пресуде којом се брак разводи суд није увек везан за правноснажну пресуду о издржавању (чл. 25. ЗПП). Али, питање је да ли је цитирани члан ОЗБ-а (или, што је исто, чл. 408. ЗПП) довољно убедљив аргумент за становиште по којем суд том приликом није никад везан. Пресудом у парници у којој је предмет спора било издржавање, правноснажно је одлучено у једном трајном односу према чињеничном стању које је постојало у време закључења расправе на основу које је суд одлучио. Та пресуда дејствује према свима органима, па и према свим судовима, све док у истом односу не буде донесена друга пресуда, којом се због измењених околности одређује други износ издржавања. Могућност такве измене изрично је прописана у чл. 66. ОЗБ. Извесно је да окружни суд, кад доноси бракоразводну пресуду, мора у њу да унесе изреку о обавези издржавања. Садржина те изреке зависи од тога да ли су се после доношења раније пресуде измениле прилике од којих издржавање зависи. Суд је дужан да то у сваком случају проверава. Ако утврди да у том погледу није наступила промена која би требало да повуче промену износа издржавања, он ће тај износ унети у изреку. Истовремено, он ће у образложењу бракоразводне пресуде навести да је тај износ ранијом пресудом правноснажно утврђен и да је проверавањем нашао да нису наступиле промене које утичу на висину износа. (Полазимо од претпоставке да издржавање по обе пресуде треба да плаћа исти родитељ). Ако окружни суд, напротив, нађе да су се прилике битно измениле, он ће износ утврдити према новим приликама. Одлука о висини издржавања има у таквом случају карактер одлуке којом се мења ранија одлука, што треба на одговарајући начин да се изрази у образложењу бракоразводне пресуде. Становиште ВС Југославије може довести до тога да бракоразводном пресудом буде утврђен износ издржавања независно од износа који је окружни суд, као другостепени, утврдио два или три месеца пре тога у парници по тужби за издржавање, иако се могућности родитеља нису ни уколико измениле.

Посебна ситуација настаје ако у току парнице о издржавању буде покренута бракоразводна парница. У том случају суд треба у оној првој парници да застане са поступком. Ако се брачни спор оконча бракоразводном пресудом, суд ће тужбу за издржавање да одбаца по основу правноснажно пресуђене ствари. Ако се брачни спор не оконча разводом, парница по тужби за издржавање наставља се са оне тачке на којој је застала.

10. — *Допуна жалбе.* — ВС Југославије у својој пресуди Рев. 77/71, од 14. 5. 1971, заступа схватање да нове чињенице изнесене у поднеску који је предат по истеку рока за жалбу не могу бити узете у обзир од

стране другостепеног суда (ЗО 1971—2—243). Треба напоменути да је реч о случају у којем жалилац предаје по својој иницијативи поднесак са новим тврдњама и доказним предлозима по истеку жалбеног рока. (У пракси се такав поднесак често назива допуном жалбе. Тај термин би одговарао само за поднесак који се предаје у смислу чл. 340). Став врховних суда до сада није био јединствен ⁽²⁰⁾.

Са становиштем ВС Југославије треба се сложити. Мислимо да се, теоријски, накнадни поднесак може разумети само као поновљена жалба којом се, поред првобитних, износе и нови разлози. Међутим, по истеку рока жалба није дозвољена ⁽²¹⁾. Поводом овог става, поставља се питање да ли се пре истека рока жалба може проширити и на део пресуде који првобитно није био нападнут. Један одговор на то питање представља теоријска конструкција да је ограничење жалбе на један део пресуде праћено прећутним одрицањем од жалбе против преосталог дела. Тај став заузет је у неким страним правима ⁽²²⁾. Ми бисмо ипак били за супротно становиште. Наиме, могућност предузимања конклуцентних радњи у поступку, истина, није искључена, али она, због већег значаја форме у овој правној области, не може имати онако широку примену као у материјалном праву. Отуда није лако узети да се странка прећутно одриче једног свог процесног овлашћења ⁽²³⁾. Ако се пође од тога да се жалбом може пре истека рока напасти и (дотле) непобијани део одлуке, онда се по себи разуме да се може, све док рок тече, предати поднесак у којем се износе нове чињенице, предлажу нови докази или износе нови правни аргументи.

Поводом цитиране одлуке ВС Југославије, осврт заслужује и ситуација у којој је жалилац, по налогу суда, накнадно изнео разлоге жалбе која првобитно није била образложена, али је то учинио по истеку

(20) У истом смислу као и ВС Југославије у наведеној одлуци, изјашњава се у својим одлукама Врховни привредни суд: Пз Сл — 960/58, од 20. 7. 1959, Гласник Адв. коморе АПВ 1959/12; Реш Сл — 2710/69—5, од 14. 5. 1970, Привреда и право 1970/9. ВС АПВ у својој одлуци бр. Гж 1322/1957. каже да је допуна жалбе могућа само у оквиру рока за жалбу (Гласник Адв. коморе АПВ 1958/8). Исто и ВС Македоније, који уз то додаје да кад другостепени суд не узме у разматрање наводе допунске жалбе, поднесене по истеку рока за жалбу, то не представља основ за повраћај у пређашње стање (ВСМ Гзз бр. 323/69, од 12. 6. 1969, Билт. ВСМ 1969/30). Супротно становиште заузима ВС СР Словеније, који сматра да је суд дужан да такав поднесак узме у обзир ако жалба није расправљена (Становиште Опште седнице, Порочило 1966/3). У истом смислу изјашњава се и Врховни привредни суд у својој пресуди Сл — 1240/68, од 22. 10. 1968. (Привреда и право, 1969/3).

(21) Против „допуњавања“ жалбе по истеку жалбеног рока изјашњава се и Трива, ГПП I, 1972, стр. 567.

(22) У чл. 329. ст. 2. италијанског Законика о грађанском поступку, од 1940, прописано је да делимично побивање пресуде има значај одрицања од жалбе против делова пресуде који нису нападнути. Грчки Законик о грађанском поступку, од 1968, у чл. 532. каже да је подношење нове жалбе од стране исте странке против исте пресуде у односу на исти или други део пресуде недопуштено. Аустријска судска пракса стоји чврсто на становишту да није допуштено уложити више призивних писмена чак ни у законском призивном року (Најман, Коментар II, стр. 1245). Недопуштеност тзв. додатне жалбе односи се не само на првобитно непобијани део пресуде него и на нове чињенице и доказе. Оваком ставу аустријског Врховног суда упућена је од стране једног дела науке критичка забелешка да изражава формалну строгост коју не налажу ни слово закона ни природа ствари (Sperl, *Lehrbuch*, стр. 594).

(23) Трива, ГПП, I, стр. 562, допушта могућност да жалба пре истека жалбеног рока буде проширена на ненападнути део пресуде.

рока који му је у том циљу био остављен. За такав случај могу се бранити два гледишта. Једно би се састојало у томе да са допуном жалбе у таквом случају треба поступити као и са сваким неблаговременим поднеском. По другом гледишту, које је мање строго, првостепени суд би другостепеном, уз жалбу, доставио и поднесак са разлозима. Аргумент за ово друго гледиште које нам се чини ближим, треба видети у томе што пропуштање рока за накнадно изношење разлога не чини жалбу недопуштеном. Ако виши суд мора разматрати жалбу и кад жалилац не поступи по налогу за допуну, онда треба да узме у обзир и разлоге који су стигли по истеку рока, а пре него што је о жалби одлучио ⁽²⁴⁾.

11. — *Пропуштање другостепеног суда да одлучи о свим жалбама.* — ВС Југославије је у својој пресуди Гз 39/71, од 19. 7. 1971, изразио мишљење по којем је учињена битна повреда одредаба парничног поступка тиме што је суд пропустио да одлучи о жалбама обеју странака (30 1971—3—386). Другостепеном одлуком решено је само о жалби тужитељице иако је жалбу благовремено поднео и тужени. У објављеном делу образложења каже се да „из начела и састава нашег Закона о парничном поступку произлази да је другостепени суд дужан о жалбама свих странака одлучити на један од начина предвиђених у чл. 355. до 360. Закона о парничном поступку. Како другостепени суд није о жалби туженика донио никакву одлуку, он је учинио битну повреду одредаба парничног поступка из члана 343, ставак 1. Закона о парничном поступку, јер је то могло бити од утјецаја на доношење законите и правилне пресуде” ⁽²⁵⁾.

По нашем мишљењу, поводом таквог пропуштања од стране првостепеног суда једино допуштено средство јесте предлог за допуну пресуде. (Види чл. 328—330). У нашем праву се пресуда због тог недостатка не може напасти. То је смисао одредбе ст. 3, чл. 330, у којој је речено да ће се жалба заснована на пропуштању суда да одлучи о свему што је било предмет спора, сматрати као предлог за доношење допунске пресуде. Доследно схватању које заступамо, ако је првостепени суд жалбу, засновану на том недостатку, упутио другостепеном суду, овај је дужан да правну ствар врати да би се поступало као да је поднесен предлог за допуну. Реч „само” у ст. 3, чл. 330. ЗПП не тумачимо тако да ће се, ако је жалбом истакнут, осим пропуштања, и неки други разлог, — и у погледу пропуштања поступати као са жалбом. У делу у коме жалилац истиче пропуштање, његов поднесак има карактер предлога за допуну. То проистиче из ст. 2. и 3. истог члана. Узгред напомињемо да предатно право у § 423. Законика од 1929. није садржало одредбу која би одговарала ставу 3. чл. 330. ЗПП, те је странка, поводом оваквог пропуштања,

(24) У том смислу и Zuglia у Коментару II, стр. 191. Исто и ВС Хрватске у својим одлукама: Гзз — 1968, од 8. 5. 1968, Преглед судске праксе за 1968. и 1969; Гж 2725/70, од 24. 2. 1971, Наша законитост 1971/4. Супротно схватање заступа ВС АПВ у одлуци Гж 956/1960. Гласник Адв. коморе АПВ 1961/6.

(25) Одлуци која даје повода овим разматрањима директно је супротна одлука ВС Југославије, објављена под следећим насловом: „Пропуст суда да пресудом одлучи о некоме од тужбених захтева не представља битну повреду одредаба парничког поступка, него у таквој ситуацији странка има на располагању средства из чл. 328. ЗПП или пут нове парнице (Пр. ВСЈ, Рев 2425/64. од 24. 11. 1964. у вези са одлуком ВС Хрватске Гж 1216/64, објављено у Прегледу судске праксе ВС Хрв. за 1964 и 1965, под бр. 172.

имала на располагању, алтернативно, призив против пресуде или предлог за допуњу. Мислимо да је решење данашњег југословенског законодавца теоријски исправније: жалба се изјављује против оног о чему је одлучено, и то због начина на који је одлучено ⁽²⁶⁾. Из схватања да се поменути недостатак пресуде отклања само предлогом за допуњу, проистиче контсеквенца да истеком рока у којем овај може бити стављен, престаје литиспенденција у погледу захтева или дела захтева о којем је суд пропустио да одлучи. Странка има право да за непресуђени део предмета спора покрене тужбом нову парницу ⁽²⁷⁾.

Образложење које је објављено уз одлуку Врховног суда сасвим је кратко, те се из њега не може потпуно видети став на којем је одлука заснована. Тај став могућно је схватити двојако: 1) да се на другостепену пресуду не примењују одредбе о допуни, него је због пропуштања могућно изјавити само ревизију, или 2) да се странци препушта избор између ова два средства. У следећим излагањима дискутујемо прво под претпоставком да становиште Врховног суда представља оно што је наведено под 1). За то становиште може се навести аргумент да глава ЗПП-а која говори о жалби не садржи одредбу по којој се правила о пресуди првостепеног суда сходно примењују и на пресуду другостепеног. У чл. 352. речено је само да се одредбе о *главној расправи* пред првостепеним судом сходно примењују и на расправу пред другостепеним, ако у претходним члановима није што друго одређено. По нашем мишљењу, то је озбиљан пропуст редактора законског текста. У Законику од 1929. било је прописано да се на призивни поступак примењују одредбе о поступку пред зборним судовима првог степена, уколико одредбе о призиву што друго не предвиђају (§ 557). Тиме је прописана и примена правила о пресуди, па и о њеном допуњавању. Упркос томе што ЗПП не садржи одредбу о упућивању и у погледу пресуде, несумњиво је да на њено доношење (чл. 118—121) и на њену правноснажност (чл. 322) треба примењивати одредбе прописане за пресуду првостепеног суда. Исто важи и за везаност суда пресудом коју је донео (чл. 323), за доношење и објављивање пресуде (чл. 324. и

(26) Сличан аргумент наведен је у пракси немачког Врховног суда, који стоји на становишту да поводом пропуштања има места допуњавању пресуде, а не и жалби: "... „правни лекови се простиру само на захтеве који су били предмет првостепене пресуде“... (Stein-Jonas, *Kommentar zur ZPO*, 17. Aufl.), објашњење под II/2 уз § 321. Међутим, треба истаћи да је у југословенској науци изражено и мишљење да жалба поводом пропуштања није искључена. Она се, по том мишљењу, може употребити конкурентно са предлогом за допуњу. Али, пошто жалба изазива веће трошкове, препоручује се из разлога процесне економије, да странка поднесе само предлог за допуњу ако пресуду не побива из других разлога. Види Јухарт, ЦПП, 1962, стр. 438. И Zuglia узима да се допуна може тражити и жалбом — ГПП, стр. 473.

(27) За југословенско право тако: Zuglia, ГПП, 1957, стр. 473; исти у Коментару Zuglia — Трива, II, 1957, стр. 152; Трива, ГПП I, 1972, стр. 501; Марковић, Грађ. проц. право, Књига прва, Свеска II, 1971, стр. 288. У истом смислу ВС Хрватске — Пр Гж 903/60, од 20. 5. 1960, Одвјетник 1960/11—12 и Рјеш Гж — 142/68, од 22. 2. 1968, Преглед за 1968. и 1969. За исто становиште изјашњава се и Јухарт, ЦПП, 1962, стр. 438. Међутим, исти писац не одбацује могућност да се прихвати и став који у аустријској науци заступа *Sperl (Lehrbuch*, стр. 506) — да странка може и по истеку рока да предложи настављање поступка. За могућност нове парнице, у аустријском праву: Најман, Коментар II, стр. 1163; *Fasching, Kommentar* III, стр. 817. За престанак литиспенденције у немачком праву — *Rosenberg, Lehrbuch*, 1969, стр. 288.

325) и за њену писмену израду и достављање (чл. 326. и 327). Најзад, недостатак одредбе која би упућивала на правила прописана за првостепени поступак нико неће узети за сметњу да се на другостепену пресуду примене и одредбе о исправљању (чл. 331). Зашто се онда не би примениле и одредбе о допуњавању? Могло би се рећи да је предмет другостепене пресуде жалба, тачније, жалбени предлог, док чл. 328, говорећи о захтевима, односно о захтеву, има у виду тужбени захтев, те је самим тим његова примена ограничена на првостепени поступак. На ово би се могло одговорити да аргументи граматичког тумачења у ситуацији као што је ова о којој дискутујемо имају, по нашем мишљењу, допунски карактер: они вреде као прилог више, којим се потврђује став заузет на основу оцене дубљих аргумената, а пре свега интереса у питању. Осим тога, ако се, полазећи строго од текста, узме да се чл. 328. односи само на „тужбени захтев“, онда би се могло поставити питање да ли би допуни било места кад је суд пропустио да одлучи о кривици за развод брака, или о постојању противпотраживања поводом приговора пребоја. Уосталом, одредбе о допуни пресуде примењују се и на решење (чл. 336), а ово нема за предмет тужбени захтев. Зато мислимо да би одредбе о допуњавању требало тумачити тако да се односе и на стварни предлог у жалбеном поднеску. Јер, одиста, тешко је видети разлог због којег би пресуда донесена по закључењу главне расправе пред првостепеним судом могла бити допуњена, док пресуда донесена после расправе пред другостепеним судом не би могла бити допуњена, него би због пропуштања суда да одлучи о жалби једне од странака морала бити нападнута ревизијом? А ако је тако у случају кад се пресуда доноси после другостепене расправе, не може бити друкчије ни кад суд по жалби мериторно одлучује на основу седнице. Допуњавањем се брже отклања недостатак пресуде. Јер, поводом ревизије би правна ствар морала ићи врховном суду, који би је, пошто укине пресуду, вратио другостепеном суду само зато да би била донесена нова пресуда. За допуњавање другостепене пресуде говори дакле целисходност. Оно је у интересу и суда и странака. То је разлог због којег смо, за случај пропуштања у другостепеној одлуци, ближи становишту да има места само допуњавању пресуде, а не ревизији, заснованој на разлогу битне повреде одредаба парничног поступка. У систематским приказима и коментарима југословенског процесног права нисмо нашли изричан став по овом питању. ВС Југославије у неким својим одлукама заузима став да ревизија поводом пропуштања није допуштена⁽²⁸⁾. Аустријска наука и

(28) Једна одлука објављена је под насловом: „Ако тужилац на расправи пред првостепеним судом допуни тужбени захтев да му се у накнаду за његову земљу да друга земља или одштета, а о томе делу захтева нижестепени судови нису одлучивали, тада се ревизија у том делу има сматрати предлогом за доношење допунске пресуде“ (П ВСЈ Рев 1523/63, од 12. 7. 1963, у вези са П ВС АПВ — Гж 1086/62, од 17. 1. 1963, објављено у Билтену ВС АПВ 1963/2). Друга одлука носи назив: „Ако о неком делу тужбеног захтева није никако одлучено пресудом која се побија ревизијом, то онда и не постоји разлог за ревизију. Такав је случај овде, и зато је неоснована ревизија тужиоца када се позива на чињеницу да о делу тужбеног захтева није одлучено побијаном пресудом. Тужиоцу стоји на располагању захтев за допуњу пресуде по чл. 328. ЗПП ако није протекло време за то или право да новом тужбом покреће поступак у погледу захтева о којем ранијом (?) правноснажном пресудом није одлучено“ (ВСЈ, Рев 1425/64, у вези са пресудом ИС Срб. Г. —

пракса узимају да се одредбе о допуњавању примењују и на другостепену одлуку ⁽²⁹⁾.

Већ је речено да пропуштање рока за подношење предлога за допуну има за последицу да престаје литиспенденција захтева или дела захтева о којем није одлучено. Мишљења смо да одговарајуће решење треба усвојити и за случај да странка пропусти да предложи допуну другостепене пресуде. То значи да треба узети да првостепена пресуда постаје правноснажна у оном делу који је жалбом нападнут, уколико је другостепени суд о жалби пропустио да одлучи. У случају када су жалбу поднеле обе странке, првостепена пресуда добија правну снагу према оној од њих која није поднела предлог за допуну другостепене пресуде ако овом није одлучено о њеној жалби.

Рекли смо горе да не треба искључити могућност да се цитирана одлука разуме и тако да поводом пропуштања од стране другостепеног суда није искључено допуњавање, али да ће ревизијски суд о томе недостатку решавати поводом ревизије и кад предлог за допуну није поднесен. Поводом таквог схватања треба приметити исто што и за схватање по којем предлог за допуну и жалба једно другом конкуришу. Ако се стане на становиште да жалби због пропуштања нема места, онда не би било места ни ревизији. То проистиче из правила да се на ревизију против пресуде сходно примењују одредбе које важе за жалбу против пресуде (чл. 379).

Осим тога, ваља указати и на то да Врховни суд види у пропуштању недостатак из ст. 1, чл. 343. ЗПП, дакле не апсолутно битну, него релативно битну повреду одредаба парничног поступка. То значи да суд на ту повреду не пази по службеној дужности, него само ако странка на њу укаже (чл. 353, ст. 2. и чл. 371, ст. 2). И друго, таква повреда не повлачи аутоматски укидање пресуде него виши суд цени, с обзиром на околности случаја, да ли је повреда таква да је *могла* утицати на тачност одлуке. Међутим, у случају у којем је суд пропустио да одлучи о целом захтеву или о свима захтевима, не може бити речи о таквој оцени. Пресуда би у таквом случају морала бити укинута и правна ствар враћена нижем суду да новом мериторном одлуком обухвати и оно о чему је први пут пропустио да одлучи. Другим речима, ако се узме да је виши суд овлашћен да поводом правног лека одлучује због пропуштања нижег суда да о свему одлучи, онда тај недостатак може бити схваћен само као апсолутно битна повреда одредаба парничног поступка, дакле, једна од оних о којима је реч у ст. 2, чл. 343. Међутим, у том ставу се таква повреда не помиње. Не лежи ли и у томе један аргумент за гледиште да се овакав недостатак пресуде не отклања у поступку по правном леку, него само по предлогу за допуњавање?

4083/63, објављено у Билт. Вс Срб. 1965/4.) Примењујемо да из завршне реченице текста под којим је објављена друга одлука проистиче да се ревизија неће сматрати као предлог за допуну, што ће рећи да се у случају пропуштања другостепеног суда не примењује чл. 330. ст. 3. Међутим, према правном схватању, донесеном на седници грађанског одељења ВС Југославије, одржаној 15. и 16. 6. 1964, допуштена је жалба и ревизија ако суд није решно истовремено и о приговору пребијања (Билт. ВСЈ 1964, бр. 12.)

(29) За аустријско право у том смислу изрично: *Sperl, Lehrbuch*, стр. 645; Најман, Коментар II, стр. 1162; *Fasching, Kommentar III*, стр. 819.

12. — Материјална правноснажност решења о одбацивању тужбе. — Под бр. 70. објављена је у првој свесци одлука ВС Југославије Гз — 1/71, од 26. 2. 1971, која носи следећи наслов: „Околност што је тужба одбачена због недопустивости редовног правног пута, није сметња да се о истој ствари поново одлучује”. Објављени део образложења је кратак. Ако смо тачно разумели приказани ток поступка, првостепени суд је својим решењем одбацио тужбу због недопустивости редовног правног пута. Жалбу против тог решења виши суд је одбио и решење потврдио, али из других разлога. Наиме, он је нашао да је тужба правилно одбачена јер је *пресудом* вишег привредног суда од 1. 11. 1966. бр. П — 719/66. о истој ствари правноснажно одлучено, и то тако што је тужба одбачена. ВС Југославије, поводом другостепеног решења ⁽³⁰⁾, каже: „Међутим, околност да је тужба у истој ствари одбачена због недопустивости редовног правног пута не спречава да се о ствари поново одлучује. Пресуда од 1. новембра 1966. године је по свом садржају решење (чл. 118. и 314. Закона о парничном поступку, а *решења не постају материјалноправноснажна*, сем уколико се њима о ствари мериторно одлучује (на пример платни налог, решење у поступку по тужби због сметања поседа и слично) — чл. 322. и 406. Закона о парничном поступку. Према томе пресуда (заправо решење) од 1. новембра 1966. не представља запреку да се расправља о новој тужби у истој ствари, јер ако суд нађе да је допустив редован правни пут решаваће о самој ствари, а о њој до сада није у меритуму решавано” (Пресуда Гз — 1/71, од 26. 2. 1971).

Питање материјалне правне снаге решења није у ЗПП-у добило свој изричан одговор, управо као што га није дао ни Законик од 1929. Ваља приметити да ни аустријски Законик о поступку од 1895, који је Законом од 1929. преузет у предатно југословенско право, не садржи одредбу која би имала за предмет материјалну правноснажност решења ⁽³¹⁾. У чл. 336. ЗПП, у којем су изрично наведене одредбе о пресуди које се примењују на решење, не помиње се одредба чл. 322. која говори о материјалној правноснажности пресуде. Ако би се одговор на постављено питање тражио само у тексту члана 336. он би морао бити одречан. Међутим, сасвим је несумњиво да материјално правноснажно постаје оно решење које садржи мериторну одлуку. Такву природу имају — као што је у наведеној одлуци речено — платни налог (налог за испражњење пословне просторије) и решење којим се одлучује о тужби због сметања поседа. Слично томе, материјалну правну снагу имају решења којим се странка осуђује на новчану казну. Јер и ту одлуку суд је дужан поштовати у другом поступку, у овом случају извршном. Извесно је, даље, да као правоснажна одлука не може да дејствује решење којим суд управља поступком, формално или материјално (одређивање и продужавање рокова, за-

(30) Из објављеног текста образложења не види се по ком основу је ВС Југославије у овој ствари одлучивао. Претпостављамо да је он члан 380. тач. 1. ЗПП протумачио тако да равизијској жалби има места и кад је другостепени суд потврдио првостепено решење којим се тужба одбацује. Мислимо да је овакав став исправан. (Исто и Трива, ГПП I. 1972, стр. 605.)

(31) Ближе податке о аустријској и предатној југословенској литератури, који се тичу овог питања, види у нашем чланку „Правоснажност решења у парничном поступку” у Споменици посвећеној од стране ПФ у Сарајеву покојном проф. Самуелу Камхи-у.

казивање и одлагање рочишта, прекидање поступка, закључење расправе, решење о доказивању итд.). Ова решења донесена су само да испуне одређени циљ у текућој парници и њеним окончањем она губе значај. Она не везују ни суд који их је донео, а поготово не дејствују у неком другом поступку, јер ни питање које се њима решава не може у другом поступку да се постави. Остaje још једна категорија решења — она којом се одбацује тужба. Практични значај питања да ли такво решење везује други суд лежи у томе што потврдан одговор повлачи одбацивање нове тужбе из разлога правноснажно пресуђене ствари. Ако се, напротив, узме да решење којим се тужба одбацује не постаје материјално правноснажно, суд би поводом нове тужбе испитивао постојање процесних претпоставки независно од решења којим је у ранијој парници утврђено да једна таква претпоставка није испуњена. Ако бисмо се вратили на чл. 336, можда би се опет наметнуо закључак да то решење не постаје правноснажно. Изгледа да је то био аргумент на коме је заснован изложени став ВС Југославије, мада се у цитираном делу образложења његове одлуке поменути члан не помиње. Савремена југословенска наука, не позивајући се на одредбе ЗПП-а, заузима супротан став ⁽³²⁾. У прилог материјалне правноснажности решења којим се поступак окончава наводе се аргументи који говоре за материјалну правноснажност пресуде. Не треба, међутим, изгубити из вида и чл. 381. ЗПП, који почиње речима „Поступак који је одлуком суда правоснажно завршен може се по предлогу странке поновити” итд. Одредба, дакле, не говори о пресуди, него о одлуци, што значи и о решењу којим се поступак окончава. За такво решење одредба не би имала оправдања ако би једном одбачена тужба могла поново да буде поднесена. Мислимо да овај аргумент треба узети као одлучујући за становиште које је супротно ставу ВС Југославије и које и нама изгледа убедљивије. Додајмо још и то да аргумент који говори за непоновимост тужбе о којој је одлучено пресудом говори у подједнакој мери за непоновимост тужбе која је одбачена.

13. — *Преклузија по окончању извршног поступка.* — Занимљив је спор који је објављен у четвртој свесци под бр. 585. После правноснажности платног налога, окружни привредни суд је примио поднесак којим тужилац изјављује да он, пошто је дошло до споразума странака, повлачи тужбу и одриче се тужбеног захтева. Истовремено он је о овој својој радњи обавестио туженог. Међутим, тужилац је упркос томе, предложио принудно извршење, које је и спроведено. У току извршног поступка тужени није употребио никакво правно средство, али је после тога покренуо парницу ради повраћаја онога што је друга страна принудно наплатила. Првостепени (виши привредни) суд је, прво, превидео да је окружни привредни суд примио поднесак о одрицању од тужбеног захтева, и друго, заузео је став да та тужиочева изјава није од утицаја пошто је дата после

(32) Види: Zuglia, ГПП, 1957, стр. 493. и 561; исти у Коментару Zuglia — Triva, св. II, стр. 290. и 305; Јухарт, ЦПП, 1962, стр. 443; исти, Закон о правном поступку с појаснили, 1963, стр. 339; Трива, ГПП I, 1972, стр. 522. и 531; Марковић, Грађ. проц. право, Књига прва, Свеска друга, 1971, стр. 304. и 311. (поликопирано); Познић, ГПП, 1973, стр. 293.

настанка извршног наслова. Доследно томе, првостепеном пресудом је захтев одбијен. Врховни привредни суд је стао на становиште да одрицање од тужбеног захтева у описаној ситуацији значи да се тужилац прве парнице (тужени друге парнице) одриче права да потраживање наплати. У даљем тексту образложења Врховни суд каже да тужиочева изјава има смисао одрицања од утуженог потраживања и да на њено дејство не утиче то што је дата после правноснажности платног налога. Пошто, дакле, није било места принудној наплати, то друга страна има право на повраћај наплаћеног износа иако се није послужила ниједним од средстава да спровођење извршења спречи (Сл 1430/70, од 2. 9. 1971).

За оцену одлуке Врховног привредног суда од значаја је прво при рода тужиочева изјава о одрицању од тужбеног захтева. Та изјава не може бити узета као процесна радња, јер у време кад је суду стигла, парница је већ била окончана, а извршни поступак још није био покренут. (Није реч, дакле, о одустанку од дозвољеног извршења уопште, о којем говори тач. 7. § 38. предатног Закона о извршењу и обезбеђењу.) Међутим, то што изјава не може имати оно процесно дејство коме је по својој садржини намењена, не значи да ју треба узети као правно ирелевантну. Врховни привредни суд исправно узима да је тужилац том изјавом изразио вољу која има утицаја на спорни однос. Из приказаног образложења, међутим, не види се јасно какву природу тај суд придаје тужиочевој изјави. Ако се као меродаван узме онај став образложења у којем се каже да тужиочева изјава значи одрицање од права на наплату потраживања, изгледа да се има у виду *pactum de non petendo in perpetuum*, дакле, уговор услед којег се не гаси само потраживање него престаје за увек право на његово судско остваривање. Ако се, пак, пође од оног места у тексту образложења на којем је речено да се суштина тужиочева изјаве састоји у одрицању од утуженог потраживања, рекло би се да Врховни привредни суд види у тој изјави *отпуст (опроштај) дуга*. Можда би најправилније било узети да изјава о одрицању, с обзиром на то да је дата као резултат уређења спорног односа, представља оно што се у немачкој науци зове *негативно признање дуга* ⁽³³⁾. Но, било која од ове три могућности да се прихвати, битно је да није реч о процесноправној, дакле једностраној изјави, него о таквој која производи своје дејство уз сагласност друге стране. Другим речима, и поменути пакт и отпуст и негативно признање дуга имају уговорну природу. Само, за разлику од других уговора, у ове три врсте не важе општа правила о сагласности са изјавом (понудом). Наиме, у знатном делу науке узима се да страна којој је изјава стигла даје своју сагласност (прихвата понуду) ако је одмах не одбије ⁽³⁴⁾. У случају о којем дискутујемо тужилац друге парнице није

(33) *Das negative Schuldanerkenntnis*. Види § 397 немачког Грађ. законика.

(34) За отпуштање дуга, тако Константиновић, Уговори и облигације, члан 298. ст. 3. Исто за француско право, са позивањем на судску праксу, *Mazeaud, Leçons de droit civil, tome deuxième*, 1956, No 1197. У немачком праву *de lege ferenda* се критикује уговорни карактер ових послова и истиче се да би за наступање дејства изјаве о отпусту дуга било довољно одсуство противљења на страни понуђеног лица, ако се при уговорној природи ове установе и даље остане. (Тако *Esser, Schuldrecht, Band I*, 1968, стр. 178.)

се противио изјави о одрицању, те треба узети да се с њом сложио. Извесно је да је у свакој од три наведене конструкције тужени таквим разлојем парнице изгубио право на принудно извршење по платном налогу. Утолико се треба сложити са становиштем Врховног привредног суда.

Друго питање од којег зависи тачност одлуке поставља се поводом чињенице да тужилац парнице по тужби за повраћај није у претходном поступку принудне наплате изјавио жалбу против решења о дозволи извршења нити је поднео опозициону тужбу. Врховни привредни суд узима — као што је речено — да је то пропуштање без утицаја на право тужиоца да после тога тражи повраћај износа који је неосновано наплаћен. За ово гледиште није дато ближе образложење. Изгледа да Врховни привредни суд стоји на становишту да пасивно држање извршеника није сметња да овај после спроведеног извршења врати правни однос у раније стање путем парнице у којој он истиче разлог недопуштености поступка који није изнео против дозволе извршења и тражи повраћај износа којим се тражилац извршења неправично обогатио пошто у спроведеном извршењу на тај износ није имао право. При томе извршни наслов остаје нетакнут. Такав став тешко је бранити. Правно стање створено тиме што је извршење спроведено (потраживање остварено) може бити отклоњено само оним средствима која су предвиђена правним правилима извршног поступка. Ако та средства не буду употребљена, стање створено принудним намирењем постаје коначно ⁽³⁵⁾. У случају да је поверилац покренуо парницу за остварење потраживања мада се пре тога одрекао права да га остварује, дужник коначно губи спор ако у своју одбрану не употреби ту чињеницу, него нека друга одбрамбена средства која се покажу као безуспешна. Правноснажношћу пресуде којом је захтев у таквом случају усвојен наступила је преклузија у погледу свих чињеница које су постојале пре закључења расправе на основу које је пресуда изречена а које пред суд нису изнесене. Туженик не може сада, позивајући се на изјаву друге стране коју је у парници пропустио да истакне, да поднесе тужбу за повраћај онога што је другој страни досуђено. Зашто би било друкчије ако је поменута повериочева изјава дата пре извршног поступка? И за тај поступак важи правило да његовим окончањем настаје преклузија у погледу чињеница којима се извршеник није бранио против дозволе извршења. Ако он, на пример, ни жалбом ни опозиционом тужбом не истакне да му је тражилац извршења после окончања парнице дао почек, па извршење буде спроведено, стање које је тим створено остаје коначно. Не видимо да би требало да буде друкчије ако се поверилац заувек одрекао свог права да своје потраживање принудно остварује.

др Боровоје Познић

(35) Остављамо по страни случај у којем је дошло до двоструке наплате са жиро рачуна тако што је пренос спроведен и по налогу суда у извршном поступку и по налогу самог извршеника. Али у том случају није реч ни о каквом пропуштању извршеника да против дозволе извршења употреби процесно средство.